

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ, МОДЕЛЬ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО МОРАЛЬНО-ДУХОВНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Монке О. С.

Університет Ушинського, Україна

Модель підготовки майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури передбачала, як результат: 1). формування духовної культури майбутніх вихователів, як безумовного фактору ефективного здійснення діяльності в означеній сфері виховання. При цьому художня література як мистецтво так само виступала тут формувальним засобом; 2). оволодіння студентами знаннями про найбільш загальні тенденції та принципи й закономірності морально-духовного виховання; 3). формування уявлень про специфіку роботи вихователя з морально-духовного виховання дітей дошкільного віку засобами художньої літератури; 4). оволодіння сучасними методиками і технологіями морально-духовного виховання дітей дошкільного віку засобами художньої літератури.

У структурі експериментальної моделі було виокремлено її компоненти, що визначали провідні методологічні підходи на кожному етапі експериментального дослідження щодо вирішення проблеми забезпечення процесу навчання в їхньому повному обсязі; опосередковували способи й методи їхнього рішення; виявляли зміст і глибину необхідних знань, навичок, умінь, особистісних та професійно-важливих якостей студентів: культурологічно – мотиваційний, аксіологічно – когнітивний та синергетично – компетентнісний компоненти.

Професійна підготовка майбутніх вихователів в означеному напрямі забезпечувалася такими *педагогічними умовами*: усвідомлення особистістю суспільної значущості морально – духовного виховання, яке відбувається внаслідок послідовного формування у студентів морально – духовної свідомості, духовної культури через насичення їх духовного досвіду; комплексне використання потенціалу художньої літератури в процесі фахової підготовки і в позааудиторній роботі; інтеграція інтерактивних, традиційних та інноваційних форм і методів навчання, що сприятимуть набуттю майбутніми вихователями духовного досвіду, досвіду пізнання, критичного осмислення практики навчально-виховного процесу дошкільників, і передбачають оволодіння рефлексивно-комунікативними навичками.

Означені педагогічні умови реалізувалися через такі засоби: 1) уведення в освітній процес ВНЗ циклу спецкурсів, спрямованих на підготовку майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дошкільників, оволодіння ними методиками і технологіями морально-духовного виховання дітей дошкільного віку засобами художніх творів. Цикл спецкурсів «Зарубіжна література для дітей», «Організація морально-духовного виховання дітей дошкільного віку засобами художньої літератури», «Сучасні технології морально-духовного виховання дітей дошкільного віку», «Морально-духовне виховання в сім'ї») складався з літературознавчого, психолого-педагогічного та організаційно-методичного блоків і опирався на ціннісний потенціал змісту освіти; Збагачення навчальних дисциплін «Дитяча література» (українська), «Етнопедагогіка», «Теорія і технологія ігрової діяльності дошкільників» темами, дотичними проблемі підготовки майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури; 2) позааудиторна робота майбутніх вихователів в контексті підготовки до морально-духовного виховання дітей дошкільного віку засобами художніх творів; 3) педагогічна практика з актуалізацією набутої підготовленості майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури, забезпечення взаємодії між ВНЗ, ДНЗ і сім'єю через організацію в ДНЗ консультаційних центрів, («університетів для батьків») з морально-духовного виховання, зокрема засобами художньої літератури.

Було розроблено *діагностичну методiku* для студентів КГ та ЕГ щодо встановлення за визначеними критеріями (особистісно – пізнавальний; ціннісно – орієнтований; компетентісно – рефлексивний) і показниками рівнів підготовленості майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури. Результати констатувального експерименту засвідчили не достатню підготовленість майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дітей дошкільного віку засобами художньої літератури. Згідно представленої моделі на формуальному етапі експерименту апробовано *експериментальну методiku* підготовки майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури, яка обіймала три послідовні і взаємопов'язані етапи: формувальний, кумулятивний, рефлексивний, впродовж яких формувалися щабелі підготовленості за характером тих процесів, які відбувалися у студентів відповідними засобами: емоційно-культурна, комунікативно-ціннісна і технологічно-виховна підготовленість.

Впродовж формувального експерименту здійснено поетапну реалізацію педагогічних умов. Так, у межах формувального етапу експерименту відбувався розвиток духовної культури через змістовий вплив на розвиток духовно-творчої особистості майбутніх вихователів; модерація читання майбутніх педагогів; формування свідомого ставлення до вивчення дитячої літератури як засобу морально-духовного виховання дошкільників; активізація емоційного фактора, зокрема позитивної емоційності мовленнєвого спілкування і встановлення особистісно-інтимного діалогу у спілкуванні. У межах кумулятивного етапу продовжувалась і активізувалась робота, започаткована на попередньому етапі, відбувалось комплексне формування підготовленості майбутніх вихователів щодо використання художньої літератури як засобу морально-духовного виховання дошкільників через уведення означених спецкурсів. У межах рефлексивного етапу продовжувалась робота, започаткована на попередніх етапах, відбувалось оволодіння методикою морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури, відпрацювання на практиці (педагогічна практика, консультаційний центр («університет для батьків») комплексних знань, умінь і навичок, набутих компетенцій щодо морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури; створювались практичні кейси, портфоліо досвіду через унаочнення навчального матеріалу, активізувалась наукова робота з проблем морально-духовного виховання дошкільників.

На прикінцевому етапі дослідження за визначеними критеріями і показниками здійснено повторну діагностику і статистичний аналіз результатів експерименту. Виявлено, що після формувального експерименту значно підвищилися рівні підготовленості до морально-духовного виховання засобами художньої літератури студентів ЕГ. Отже, було доведено ефективність розробленої моделі, педагогічних умов та експериментальної методики підготовки майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури.

ФОРМУВАННЯ ОЗДОРОВЧО-ГІГІЄНИЧНОЇ ЦІННОСТІ ПРИРОДИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Недодатко Н. Г.

ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний університет», Україна

Незаперечним є факт, що здоров'я дитини є основою її виховання, навчання та розвитку. Саме тому одним із завдань, які насамперед повинні реалізувати працівники дошкільної ланки освіти, є формування у дітей ціннісного ставлення до власного здоров'я на основі усвідомлення ними оздоровчо-гігієнічної цінності природи.

Оздоровчо-гігієнічна цінність природи полягає в тому, що природа є середовищем існування людини, вона не може жити поза її умовами: без умов неживої природи (води, повітря, землі тощо), без інших живих істот (рослин, тварин, людей). Людина взаємопов'язана з природою. Люди люблять бувати в природних співтовариствах, це допомагає зняти втому та стрес, покращити настрій, укріпити здоров'я. Перебування в сосновому бору, купання у морській воді тощо лікує хвороби людини.

Наукові підходи щодо формування оздоровчо-гігієнічної цінності природи у дітей дошкільного віку були розроблені багатьма вченими минулого (Я. Коменським, Дж. Локком, С. Русовою, Є. Тихеевою й ін.) та сучасності (А. Богуш, Г. Беленькою, Н. Гавриш, Н. Денисенко, О. Кононко, Т. Поніманською, Т. Панасюк й ін.).

Аналіз результатів освітньо-виховної діяльності ДНЗ свідчить, що часто спостерігається безсистемне й епізодичне використання оздоровчих технологій, а це призводить до відсутності цілісності в організації здоров'язбережувального простору, крім того, не завжди впровадженню тієї чи іншої технології передують діагностика стану здоров'я дітей, усвідомлення кінцевого результату та перспектив його подальшого збереження й зміцнення.

Педагогічний процес по формуванню ціннісного ставлення до власного здоров'я у дітей дошкільного віку передбачає розкриття істотних зв'язків і залежностей, які існують між станом здоров'я людини та її способом життя, рівнем знань про здоров'я, настроєм, стосунками з іншими людьми. Пріоритети в загальній системі роботи мають бути віддані навчально-виховній діяльності. Основне її завдання – розвиток у дітей усвідомлення цінності здоров'я і здорового способу життя, що сприяють становленню активної особистості. Ми вважаємо, що дитина, у якій буде сформоване сприйняття власного здоров'я як особистісної цінності, намагатиметься свідомо корегувати свою поведінку щодо здорового існування. Тобто, буде бережливо ставитися до власного здоров'я і здоров'я оточуючих; прагнути до адекватного сприйняття знань і навичок по його охороні, їх втіленню у повсякденне життя. Для досягнення мети слід спрямувати освітній процес на виконання відповідних завдань.